

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Za temeljni kamen Evrope

Zamisel o združenju Evrope se je rodila takoj po tragediji druge svetovne vojne, po načrtih treh velikih političnih mož, ki jih danes imenujemo »očete Evrope«: Adenauerja, Schumana in De Gasperiya. O tem, kakšen naj bi bil temelj združene Evrope, zgovorno pričajo besede takratnega francoskega zunanjega ministra, kristjana Roberta Schumana: »Ponujamo (to kristjanov ne more presenetiti) roko sovražnikom od včeraj, ne le da bi jim odpustili, ampak da bi z njimi gradili Evropo za jutri.« Resnična sprava jim je bila torej pogoj za skupen razvoj evropskih narodov in držav, skupen razvoj pa pogoj za mir in sožitje celega evropskega kontinenta.

Evropa danes še zdaleč ni uresničila teh sanj. Evropska skupnost je danes le veletržnica, ki je za ceno svoje ekonomske konkurenčnosti, navsezadnje prodala tudi svoje srce. Zaradi tega ni bila sposobna zaustaviti strahotne poniževalne morije na Balkanu. Zaradi tega ni sposobna nuditi novonastalim vzhodnoevropskim državam, ki so se otresele suženjstva preteklosti, nič več kot smrtonosno iluzijo brezsmiselnega hedonizma: iz vzhodne Evrope je naredila igralnico za svoje veljake.

Smo pred volitvami za evropski parlament. Skoraj nična pozornost, ki jo je deležen ta argument v javnem mnenju in v politični vsakdanosti, kaže na to, kako daleč so nam iz trpljenja in žrtev rojeni ideali očetov Evrope in kako strahotno blizu so nam občutki brezizhodnosti, nemoči, nezaupanja, pasivnosti, ki jih je kultura »imeti« vsilila v evropskega človeka za ceno udobja in lagodnosti.

Brezdušnosti raznoraznih desnic lahko, tako kristjani kot vsi laiki dobre volje, odgovorimo s širjenjem ponovno odkritega in prečiščenega evropskega duha, takšnega, ki je sklonjen k svojim najubožnejšim sinovom, takšnega, ki z veseljem sprejema tujca, ki prosi za pomoč, takšnega, ki gradi odnose z različnimi, morda s »sovražniki od včeraj«, ker ni več zaskrbljen zase.

Pragmatiki in realisti bodo morda rekli, da so vse to le ideali, sanje. Toda za njih uresničitev je vredno živeti.

Damjan Hlede

12. junij - volitve za evropski parlament

270 milijonov Evropejcev je 12. junija poklicanih, da se izrečejo za sestavo novega evropskega parlamenta. To je reprezentativni organ

Evropske skupnosti, ki pa nima zakonodajne oblasti, ampak le posvetovalno.

Zakonodajno oblast ima v Evropski skupnosti evropski svet, ki ga sestavljajo predsedniki vlad držav članic in po en minister za vsako državo. Javno mnenje in tudi nekatere politične sile se potegujejo za to, da bi evropski parlament imel pomembnejše pristojnosti. V tej smeri so že dosegli nekaj pomembnih korakov.

Kakšna bo Evropska skupnost v bodoče, je v veliki meri odvisno tudi od tega, kako bo sestavljen novi parlament. Volilni sistem je tukaj proporcioni, to se pravi, da bo vsaka lista prejela tolikšno število sedežev, da bo v proporciji s številom glasov. Volivci bodo glasovali listo, oz. stranko, ob njej pa bodo imeli tudi možnost, da dajo svoje preference kandidatom, ki jim najbolj zaupajo.

Na listi Federalizem so predstavniki naše dežele: Alojz Rebula, Rafko Dolhar, Martin Breclj, Franco Bertolissi in Andrej Bratuž.

Italijanska desnica vznemirja Evropo

Italijanski zmerni krogi so vznemirjeni zaradi reakcij, ki jih je v Evropi in svetu povzročila prisotnost desničarskih ministrov v Berlusconi-jevi vladi. Nekateri so zaradi teh reakcij zbegani in se jezijo na tujino, češ, da se meša v italijanske notranje zadeve, drugi pa so se začeli spraševati, ali niso dvomi in pomisleki Evrope vendarle na mestu in ali ne bo Italija imela od vsega tega škoda: Zmerni krogi menijo, da si Italija ne sme zapraviti mednarodnega ugleda, zato vsi poudarjajo, da nihče ne bo ponovno odpirati vprašanja meje s Slovenijo ter da Italija nima namena povzročati kakršnihkoli mednarodnih zapletov. Sam minister Martino je izjavil, da Italija ni postavila noben veto za slovenski pristop k Evropi. Ugledni komentatorji se na vse kriplje trudijo prepričati italijansko javno mnenje, da je treba biti v zahtevah do Slovenije in Hrvaške zmerni. V tem smislu je zgovoren Diego De Castro, ki je zadnjo majsko nedeljo napisal uvodnik za tržaški Piccolo z zgovornim naslovom Fanatizem boomerang, v katerem brez dlak na jeziku poudarja, da nekatera italijanska stališča in tudi imenovanja (misovec Mirko Tremaglia je bil izvoljen za predsednika zunanjepolitične komisije) ne morejo pomirjevalno vplivati na sosedne države in tudi na evropske velesile. Svet bo začel spet upoštevati Italijo, ko ta ne bo več obravnavala mednarodnih vprašanj z revanšističnimi gesli in volilnimi zborovanji, temveč za pogajalsko mizo ob strokovni pomoči nefanatičnih sodelavcev. Fanatizem se namreč vrača kot boomerang

in škoduje prav tistim, ki skušajo vrniti Italiji mednarodni ugled. Škoda pa je dvojna - ugotavlja De Castro - ker Hrvaška in Slovenija zaradi notranjih nacionalizmov ne moreta popuščati in postaneta ob zunanjem pritisku še bolj togi. Pisec potem še poudarja, da napetost zadnjih tednov škoduje najprej italijanski manjšini v Istri, katere položaj naj bi se občutno poslabšal. Slovenske oblasti bi morale na take trditve - splošne in brez dokazov - reagirati in jih zavrniti; v nasprotnem primeru se bo

strup še naprej nabiral, kvaril medsebojne odnose in spodnašal tla pod nogami mladi slovenski državi. Slovenski zunanji minister Peterle je v svojih izjavah vsekakor dokazal, da je situacijo razumel, da je treba Rimu odgovorjati odločno ter da celotna zadeva obsega tudi rešitev problemov slovenske manjšine v Italiji, na katero se na naši strani nihče ne spomni niti z besedo. Sicer pa - po pravici povedano - tudi sami bolj malo storimo, da bi nas drugi poslušali.

Riba ne smrdi vedno pri glavi

Slovenski notranji minister Bizjak je odstopil zaradi celovške afere, v katero so vpleteni njegovi ljudje. Mnogi so pri tem poudarili, da je minister dokazal velik čut za moralno držo in odgovornost, čeprav ni vedno res, da mora minister odstopiti za vsako neumnost, ki jo počne njegov podrejeni. Bolj se zdi pomembna ugotovitev, da ostaja z ministrovim odstopom problem odprt, sicer bi morali zapovrstjo odstopiti tudi vsi vmesni člani od ministra navzdol do nesrečne četverice, ki je zamenjala Celovec za kakšno kalifornijsko predmestje. Očitno je, da je Bizjak na ministrstvu moral svoje sodelavce (na katere bi se moral stoodstotno zanesti, in samo v tem primeru bi moral biti politično odgovoren za njihova dejanja) izbirati med ljudmi, ki so na ministrstvu že bili; po veliki večini so tam bili že prej, še pred demokratizacijo in osamosvojitvijo. Kako se na take ljudi lahko zaneseš, je vprašanje, na katero Bizjak ni od-

govarjal, sicer pa je molčal že o zadevi Smolnikar, ko je bilo očitno, da so iste sorte ljudje izvršili s točnim namenom zastavljeni načrt za likvidacijo obrambnega ministra Janše. Bizjak bi bil moral odstopiti že takrat, če je hotel doseči s tem tudi politični učinek. Zdaj s svojim odstopom rešuje samo fasado in ustvarja videz, da so zadeve na ministrstvu normalne za pravno državo, kar pa ni res. Kako ne moreš nič narediti, če ne moreš zamenjati kadrov, je že dokazal DEMOS, ki objektivno ni razpolagal s sposobnimi ljudmi za zamenjavo. Kljub vsemu pa bi morala ostati obnovitev Demosa glavni cilj resnih demokratičnih sil, če hočejo v prihodnje zares odločilno pogojevati večino liberalnih demokratov in sopotnikov. V nasprotnem primeru bodo s ključnih mest v vladi odstranili vse, ki predstavljajo nevarnost za sedanjo večinsko stranko. Ta bo vse bolj postajala režim.

Simboli, ki jih bomo našli na glasovnicah za evropski parlament. Slovenska skupnost nastopa na listi manjšinskih strank Federalizem.

V letu družine smo poromali na Sv. Goro

Zadnje nedeljo v maju romata goriška nadškofija in koprška škofija k Materi Božji na Sv. Goro. Začelo se je pred šestimi leti in letos smo se tam srečali že sedmič. Srečali smo se prav ob letu družine. Zato je imelo nedeljsko srečanje ta poseben poudarek; gradimo in molimo za srečne družine, posebno za verne krščanske družine, ki sprejemajo tri DA: na svobodno odločitev, medsebojno ljubezen in spoštovanje, na sprejemanje otrok po nauku Kristusa in njegove Cerkev.

To je bila osrednja misel nagovora škofa Metoda Piriha med mašo in tudi goriškega nadškofa A. V. Bommarca. Gotovo so v ta namen molili tudi številni verniki z obeh strani meje, ki so do dobra napolnili baziliko. Že pred mašo je bila v duhu bratstva in edinosti — njen vzor je sv. Trojica — skupna molitev rožnega venca izmenoma v obeh jezikih, prav tako pa tudi berila in petje ter molitve med mašo. Poleg slovenskega in italijanskega jezika je bilo slišati tudi furlanščino, saj so tudi Furlani stoletja romali k Mariji na Sv. Goro ter

molili in peli v svojem jeziku. Na Sv. Gori namreč biva Mati, ki razume jezik vseh svojih častilcev od Krna do Gradeža in Ogleja. Vse ima enako rada in zato želi, da bi se vsi imeli enako radi.

K skupnemu obhajanju evharistične daritve in petju je po svoje pomagala tudi posebna brošura s pesmimi, molitvami in berili v vseh treh jezikih in z mašnim stalnim delom v latinščini. Tako je bilo omogočeno vsem, da so lahko skupno molili, peli in poslušali oz. brali božjo besedo. Res nihče ni bil prikrajšan. Prav zaradi tega je bila molitev soglasna in petje v resnici ljudsko, ko je lahko pela vsa cerkev. To je bilo še posebno čutiti po končani maši, ko je vsa množica vernikov pela kitice Ave Marije izmenoma v slovenščini oziroma v italijanščini.

Tudi vreme je pripomoglo, da je bil praznik lepši. Sprva so temni oblaki grozili z nevihto, toda med mašo se je nebo zjasnilo in mogli smo občudovati edinstveni razgled, ki ga nudi Sv. Gora.

Procesije sv. Rešnjega Telesa v Trstu in Gorici

Vsakoletna procesija sv. Rešnjega Telesa v Trstu bo v nedeljo, 5. junija, z začetkom ob 17.30.

Uvaja pa se novost. Začetek procesije ne bo več iz cerkve Novega sv. Antona, ampak iz cerkve svetega Jakoba!

Do spremembe je prišlo, ker je bila pot od Novega sv. Antona k Svetemu Justu za starejše ljudi preveč utrudljiva in dolga.

Uradno obvestilo tržaške škofije svetuje ljudem, ki jih procesija preveč utruja, da gredo sami k Sv. Justu in tam počakajo prihod procesije. Ker je pot od cerkve sv. Jakoba krajša, bo prišla procesija k Sv. Justu verjetno ob 18.15 ali malo kasneje.

V GORICI BO PROCESIJA sv. Rešnjega telesa v nedeljo, 5. junija, ob 19. uri; najprej somaševanje v stolnici, nakar sledi procesija. Slovenski verniki imajo svoje mesto takoj za križem.

ZLATOMAŠNIKI: V mesecu juniju bodo imeli zlato mašo Ljubo Marc, župnik v Biljah, Kobal Ivan, župnik v Zavrtaču, Krapež Franc, dekan v Komnu, Rijavec Vladimir, župnik v Kobjeglavi, Valentič Mirko, sedaj v pokoju v Duhovniškem domu v Šempetru.

V goriški nadškofiji: Ožbot David, župnik v Martinščini, je zlato mašo že obhajal; Deluisa Giuseppe, župnik pri sv. Jožefu v Tržiču, Lupieri Dino, župnik v Redipugli, Stafuzza Elio, župnik v S. Vito al Torre, Fain msgr. Silvano, dekan v Gradežu, Ristits dr. Luigi, dekan stolnega kapitlja.

Pogosto nekateri mladi naredijo iz svojega doma hotel. Gorje, če jim starši kaj pripomnejo. Kako najti pot za izhod iz teh skrajnosti?

»Moje trpljenje je božji dar«

Papež Janez Pavel II. se je v nedeljo po daljšem okrevanju v bolnišnici Gemelli spet obrnil do vernikov na trgu sv. Petra. O svojem trpljenju je dejal tako: »Danes bi se želel, z Marijinim posredovanjem, zahvaliti za dar tega trpljenja, ki je bilo ponovno povezano z mesecem majem.« Spomnil se je tudi na trpljenje, ki ga je prizadelo pred trinajstimi leti, ko je bil, prav tako v mesecu maju, žrtev atentata.

Ta razmišljanja »... so v meni ponovno prebudila spomin na velikega poljskega kardinala Wyszyńskiego, ki mi je v začetku mojega papeževanja namenil naslednje sporočilo: »Če te je Gospod poklical, pomeni, da moraš ti uvesti Cerkev v tretje tisočletje.«

»Takrat sem razumel - je nadaljeval papež - da moram uvesti Kristusovo Cerkev v to tretje tisočletje z molitvijo in raznimi iniciativami; toda videl sem tudi, da to ne zadošča: uvesti bi jo moral tudi s trpljenjem.«

Spraševal se je še o globljem, aktualnejšem smislu te izkušnje: »Zakaj prav sedaj, v tem letu, v letu družine? Morda prav zato, ker je družina ogrožena in dobredno napadena.«

Te misli so sad velike molitve sv. očeta, molitve, ki se je rodila iz trpljenja, v katerem je bil papež de-

ležen močnega objema z Gosopodom.

Celotno izkušnjo pa je zaobjel v teh besedah: »Napasti so morali papeža, papež je moral trpeti, da bi svet videl, da obstaja nek višji Evangelij - Evangelij trpljenja, s katerim lahko pripravimo bodočnost, tretje tisočletje, družino, s katerim lahko pripravimo bodočnost vsake družine in vseh družin.«

Kultura je poseben način človekovega »bivanja« in »bitja«. Človek vedno živi skladno s kulturo, ki mu je lastna, in ustvarja med ljudmi vezi, ki so jim tudi sama lastna, s tem ko določa medčloveško in družbeno naravo človekovega bivanja.

Tu ne gre za žensko enakopravnost

Papež Janez Pavel II. se je zadnje čase zopet izrekel o problemu mašniškega posvečenja ženskam. Jasno in odločno je rekel svoj NE.

Ta NE se opira na postavko: Cerkev nima oblasti, da bi podelila ženskam mašniško posvečenje. Kristus, edini ustanovitelj Cerkev, je določil to službo le moškim.

Papež je dal svoj dokončni sklep: o tem je bilo v Cerkvah že veliko debate, začeni s Pavlom VI. leta 1975, izdani so bili že jasni dokumenti, zato nima smisla podaljševati razprave.

Cerkev je hierarhična, je božja in ne demokratična ustanova, ki bi v teku stoletij spreminjala bistvene in temeljne določbe. Torej to ni disciplinarna ali socialno-kulturna zadeva, podvržena dialektičnemu ali kulturnemu razvoju.

Zakaj pa druge Cerkev, konkretno anglikanska, postopajo drugače? Lahko se pa sprašujemo, odkod je prišla anglikanski Cerkvah ta gotovost, da rešuje problem mašniškega posvečenja z enakopravnostjo žensk.

Slednji je brez dvoma epohalni problem, ki pa se ne more enačiti s teološkim problemom...

V anglikanski Cerkvah nimajo mesta teološki razlogi... To dokazuje tudi dejstvo, da so se nekateri duhovniki in škofje protivi tej posvetitvi... in celo prestopili h katoliški Cerkvah...

Znano je, kako nekateri laični krogi uporabljajo ali izrabljajo kakršnokoli stvar, da udarijo po Cerkvah in papežu in »dokazujejo« njihovo nazadnjaštvo in ne vem kaj še. Odločitev Cerkev je nepreklicna, zato je smešno govoriti: ko tega papeža ne bo, bo že naslednji poskrbel. To je naivno in tudi zlonamerno zavajanje.

Papež hoče s svojo tehtno utemeljitev problem izmakniti površnosti in instrumentalizaciji, kakor tudi namišljeni modernizaciji.

S tako odločitvijo papež izgublja na popularnosti, a žal ne more drugače.

Ostaja pa dejstvo, da je v notran-

Sveto Rešnje Telo

5. junij

Ta dan je tesno povezan z Velikim četrtkom, z dnevom zadnje večerje, ko nam je Kristus zapustil samega sebe v hrano pod podobno kruha in vina.

Veliki četrtki je v sredini Velikega tedna, v času žalovanja, ko je nemogoča vsaka zunanja slovesnost. In vendar božja prisotnost v tej obliki je tako nepopisna in velika, da jo moramo na kakšen način javno častiti in proslaviti. Praznik Svetega Rešnjega Telesa je torej »zunanji« praznik, v času ko ima narava čudovito »obleko«, ko slavimo Evharistijo po ulicah in poljskih poteh s procesijo.

To je tudi javno opozorilo verniku, naj se spomni, da je Bog njegov »sosed« - to dokazuje večna luč na glavnem oltarju - naj pride na obisk in naj ga moli. V tem je glavni namen obiska v cerkvi: pogovor z Njim.

Zato se poslužujemo posebnih izrazov, ki predstavljajo našo vero in spoštovanje: Evharistija, Najsvetejši, kadar ga nesemo bolnikom pa sveta popotnica. V težavah, obupu in dvomu stopi v cerkev, poklekni ali usedi se pred tabernakelj in tam povej vse...

Veliko mladih je pripravljenih sodelovati. Znajmo se jim približati...

Božja beseda je kakor kruh...

5. junij

Praznik sv. Rešnjega Telesa in krvi

»Kje je moj prostor, kjer bi jedel velikonočno jagnje s svojimi učenci?« (Mk 14,14)

Medtem ko so za judovsko veliko noč v jeruzalemskem templju potekali slavnostni žrtveni obredi, je tudi Jezus želel obhajati veliko-

nočne praznike s svojimi učenci. Izogniti se je želel množicam, ki so se prav v tistih prazničnih dneh zgrinjale okoli templja. V mesto je poslal dva učenca z nalogo, da najdeta preprosto jedilnico, kjer bo s svojimi prijatelji praznoval velikonočni obred, svojo »zadnjo večerjo«.

Od tedaj naprej je miza, za katero so sedli Jezus in njegovi učenci, postala središčni simbol krščanstva. Poleg križa, osnovnega znamenja krščanske vere, je miza za katero sedemo in obhajamo evharistijo, razpoznavni znak kristjanov. Po naših cerkvah mizo zadnje večerje predstavlja oltar.

Klasične cerkve poudarjajo bolj žrtveni značaj evharistije. Oltar je povzdignjen, kot je bil povzdignjen Jezus na križu. Nekateri večje cerkve, predvsem katedrale, so postale skoraj neprimeren kraj za pristno obhajanje evharistije. Prav zato vidimo po velikih cerkvah in katedralah še manjšo kapelo, kjer je shranjeno Najsvetejše in kjer se verniki ponavadi zbirajo k maši. Tudi to dokazuje potrebo po intimnem, zbranem prostoru, kjer verniki sedejo za mizo, ki je simbol Jezusove zadnje večerje, evharistične daritve.

Če obiščemo cerkve, ki so bile

zgrajene v zadnjih desetletjih, lahko opazimo, da je oltar postavljen tako, da je v sredini občestva, kakor miza, okrog katere se zberejo verniki. To ni le neka nova zahteva sodobne arhitekture, ampak je predvsem imperativ krščanske vere, Jezusovega naročila: »To delajte v moj spomin«.

Krščanske cerkve tretjega tisočletja bodo najverjetneje postavile mizo, občestveni oltar, še bolj v središče bogoslužnega dogajanja. S tem bodo kristjanom približale pravo vsebino evharistije.

Zvone Štrubelj

Obisk v Trnovskem gozdu

24. maja 1990 - na dan, ki označuje pomemben dogodek iz zgodovine slovensko-italijanskih odnosov - je takratni novogoriški DEMOS na zasedanju novogoriške skupščine predlagal, da bi državna komisija, ki naj bi preiskovala poboje slovenskih domobrancev po drugi svetovni vojni, v svojo raziskavo vključila tudi problematiko deportiranih iz Gorice in Trsta v mesecu maju 1945. Poleg tega je novogoriški DEMOS predlagal, da bi na ozemlju občine uredili skupna grobišča, jih označili tako, kot to zahteva spoštovanje do mrtvih. Po štirih letih lahko ugotovimo, da so se na teritoriju občine uredila tri grobišča: dve v Trnovskem gozdu (Cvetrež in Za lesniko) in grobišče Gomila pri Grgarju. Zelo malo se je pa premaknilo pri zgodovinski raziskavi, kajti na državni ravni se s problemom poveljnih pobojev ukvarja le takoimenovana Pučnikova parlamentarna komisija (pri delu ji pomagajo tudi zgodovinarji); problem deportacij pa naj bi obravnavala tudi slovensko-italijanska kulturnozgodovinska komisija. Raziskovalno delo je torej še v teku in verjetno bo še nekaj časa trajalo, da bodo rezultati objavljeni. Ti naj bi v prvi vrsti ugotovili usodo deportirancev (datum njihove smrti in kraj zadnjega počivališča) ter obenem celotno ozadje problema kot segmenta v slovensko-italijanskih odnosih skozi zgodovino.

Očitno gre za zelo občutljivo vprašanje, katerega reševanje zavezuje k poštenosti in resnicoljubnosti vse strani, ob spoznanju, da temelji vsa-ko sožitje v preteklosti, a je hkrati obrnjeno predvsem v prihodnost.

Branko Marušič

Pokrajinski izvršni odbor SSK o Kraškem parku in novem regulacijskem načrtu tržaške občine

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti je pretežni del svoje zadnje seje, ki je bila v četrtek 25. maja, posvetil dvema zelo aktualnima problemoma, ki sta v tem času v ospredju javnega zanimanja in poročanja tiska in drugih sredstev javnega obveščanja. Gre, kot znano, za vprašanje ustanovitve tako imenovanega Kraškega parka in za novi regulacijski načrt tržaške občine.

Glede Kraškega parka sprejema izvršni odbor temeljna izhodišča deželne tajništva, ki jih mora Dežela upoštevati pri oblikovanju kakršnihkoli ukrepov za zaščito obsežnega območja, ki je v zadnjem času utrpelo izredno hude zunanje posege (postavitev sinhrotrona in uvedba močnih vinkulacij glede naravnega razvoja samega). Zadnji

Tako je bilo mogoče razumeti namen predstavnikov nekaterih goriških kulturnih krožkov in skupin, ki so v spremstvu prof. Nataše Nemčeve iz Goriškega muzeja, sicer predsednice občinske komisije za urejanje grobišč žrtev druge svetovne vojne iz Nove Gorice in podpisanega, v sredo, 18. maja, obiskali grobišča v Trnovskem gozdu in pri Grgarju. Obisk je pobudil sin enega izmed odpeljanih, g. Franco Micoli iz Gorice. Naj je ogled imel še toliko simbolnih sporočil (udeležba dveh slovenskih državljanov, sodelovanje ustanov in posameznikov, ki so v preteklosti in tudi še sedaj izkazujejo želje po sožitju s slovenskimi sosedi) pa je minil v spoznanju, da se slovenska stran zaveda žrtev nasilja, ki ga prinaša vojna; ta ne izbira niti med narodnostjo nasilno umrlih, niti ne med ideološkimi razlikami. Udeleženci obiska - minil je v znamenju polaganja cvetja in molitve - so se znova prepričali, da je pojasnitev neznanega bolj učinkovita za človeške vezi kot molk, ki nenehno preti skaliti dobrososedske odnose. Ureditve grobišč - ugotovljamo pa, da niso posebno obiskana - je seveda le korak pri umirjanju tudi tiste nestrpnosti, ki je nič ne more zadovoljiti. Tudi s tem se mora spopadati pobuda g. Micolija (glej Il Piccolo 25.5.1994). Z medsebojnim razumevanjem je namreč lažje premagovati stiske preteklih časov. Tako spoznanje se je utrnilo vsem, ki smo pozno popoldan, deževnega 18. maja 1994, stali ob ograji, ki ščiti trnovski brezni in jamo na grgarski gmajni.

Evropski parlament v številkah

12. junija bomo zopet volili za Evropski parlament. Koliko volivcev pa ve, za kaj volijo?

Zaskrbljujoč je ples denarja, ki se suka okrog te ustanove. Kar pogledajmo! Prišlo je že v naravo, da 19 komisij tega parlamenta organizira študijske dneve v najbolj oddaljenih in eksotičnih krajih. Ali si predstavljamo, koliko stane vsa ta stvar?

Parlament ima tri sedeže: V Strasburgu, Luksemburgu in Bruslju. Prenos ali prevoz različnih dokumentov stane - vsako leto - 93 milijard lir. Seje potekajo v devetih jezikih, kar predpostavlja 72 simultanih prevodov (koliko prevajalcev?); za leto 1995 je predvideno v ta namen 1.300 milijard.

Nemški in italijanski evropski parlamentarci dobivajo 170 milijonov lir na leto, poleg seveda parlamentarne plače krajevnih parlamentov. Nekateri parlamentarci se sploh ne udeležujejo sej, med temi prednjačita Occhetto in Craxi.

Sprašujemo se, kako bo Berlusconi udeležil svojo »istočasnost«, ko kandidira tudi za evropski parlament. Morda misli, da je kakor Krišna, ki ima toliko rok, da lahko zagradi vse, kar je okrog sebe?

Miran Devetak v gledališču Miela

S samostojnim koncertom v tržaški Mieli je pianist Miran Devetak odlično prestal svojo prvo večjo preizkušnjo. Pozorno občinstvo - med njimi je bila skupina njegovih goriških prijateljev in pedagogov - je z zanimanjem sledilo njegovemu igranju in ga nagradilo z dolgimi aplavzi.

Program nedeljskega koncerta je prikazal prerez iz klasične klavirske literature: Bach, Beethoven, Haydn, Chopin, Ravel. Za mladega pianista gotovo zahteven program, ki pa nudi možnost, da prideta do izraza izvajalčeva študijska stopnja in njegova duhovna naravnost. Miranovo podajanje odlikuje nazor na izpeljava glasbene misli in skrbno iskanje stilno odgovarjajočega tona.

Najbolj iskren se nam je zdel v briljantni Haydnovi sonati in najbolj izpoveden v Ravelovi sonatini, kjer je znal iz instrumenta izvabiti vso barvitost glasbene govornice tega mojstra impresionizma. V poklon poslušalcem je Miran zaigral še dva preludija L.M. Škerjanca.

Miran Devetak je po študiju v Gorici v okviru Slovenskega centra za glasbeno vzgojo E. Komel v razredu prof. Helene Plesničar odšel na postdiplomski študij v Pariz, kjer študira pri prof. Igorju Lazku. Iz razgovora z njim smo razumeli, da je bila izbira Pariza povsem posrečena, saj je tam dobil v svojem profesorju izjemnega mentorja, pariški glasbeni ambient pa stimulatивно posega v njegovo vsestransko rast.

Koncert v Mieli je organiziralo društvo Sonora, v katerem aktivno deluje priznana tržaška glasbenica in profesor na konservatoriju Neva Merlak.

-n-n

Zaostritev med Italijo in Slovenijo

Zaskrbljenost SSK

SSK izraža zaskrbljenost zaradi stopnjevanja napetosti med Italijo in Slovenijo. Čudimo se, da je italijanski zunanji minister Martino v odnosih s Slovenijo izbral pot, ki prav gotovo ni v skladu s prijateljskim sosedstvom in z duhom evropskega sodelovanja.

Tudi SSK je že izrazila bojazn, da bo prisotnost neo - ali post - fašistov v vladni koaliciji negativno vplivala na procese utrjevanja mirnega in enakopravnega sožitja v našem omejenem prostoru ter na odnose s sosedi, podobno kot to prisotnost ocenjujejo številne evropske države. SSK kljub temu poudarja, da je nujen demokratičen dialog na institucionalni ravni. V tem duhu je deželni tajnik Martin Breclj v preteklih dneh pisal ministru za deželne zadeve Urbaniju, notranjemu ministru Maroniju in zunanjemu ministru Antoniju Martinu in jim po zaupnici v parlamentu voščil uspehov pri delu. V pismih pa Breclj ministre tudi opozarja na odprte probleme slovenske manjšine, v prvi vrsti na potrebo po čim prejšnji odobritvi pravičnega zakona za globalno zaščito slovenske manjšine, ki naj bo v skladu z republiško ustavo ter z mednarodnimi obvezami Italije. Krajši dopis s podobno vsebino je deželni tajnik SSK poslal tudi predsedniku vlade Silviu Berlusconiju, kateremu je sicer obsežneje pisal že poprej v fazi sestavljanja nove vlade.

Slovesnost pri Krščanski kulturni zvezi

Krščanska kulturna zveza, ki ima svoj sedež v Slomškovem domu Mohorjeve družbe sredi Celovca, je te dni proslavljala lep jubilej - minilo je namreč 20 let, od kar je bilo ustanovljeno mladinsko gledališče in lutkarska ustvarjalnost na Koroškem.

NAŠA GOVORICA

NADA PERTOT

Še se bom povrnila k imenom naših vasi, saj se nam z njimi odpira toliko posebnosti in zanimivosti. Danes pa bi rada spregovorila o neki neprijetni zanimivosti, ki si je nisem nikoli mogla razložiti. Nekateri naši italijanski someščani prav radi rečejo o nas, da govorimo **per zakaj**, ker jim prislov slovensko ne gre z jezika. Ko sem se pred kratkim pogovarjala z dvema svojima rojakoma, sem postala pozorna, kako pogosto se je v govoru enega od njiju ponavljala beseda **zakaj**. Ko sem radovedno prisluhnila, sem se zavedela, da uporablja besedo **zakaj**, kot vprašalnico in kot vzročni veznik. »**Zakaj se nisi nič oglasil?**« je vprašal prvi. »**Nisem se oglasil, zakaj sem bil bolan,**« mu je odgovoril drugi. In pogovor je tekal dalje in **zakaj** so se vrstili drug za drugimi. Skoraj bi si mislila, da jih znanec uporablja na podlagi naše dragocene tradicije, ko je bil **zakaj** tako pogost celo v Svetem pismu. Vendar sem si morala priznati, da najbrž ne gre za tako zlahtnost, ampak prej za obubožanje, ker sloveni italijanski **perché** samo z enim izrazom, potem ko nam slovenščina daje na voljo poleg veznika **zakaj** še **ker** in celo **kajti**.

Ustavili smo se, **zakaj vsi smo bili zelo utrujeni**, bi jaz spremenila tako: Ustavili smo se, **ker** smo bili vsi utrujeni. Lepo bi se mi tudi zdelo, ko bi prebrala v kakem članku tako spremenjeni stavek: Ustavili smo se, **kajti bili smo zelo utrujeni**.

Kot tipično našo nerodnost pa prav gotovo lahko navedem tudi stavek, ki ga nekateri uporabljajo, ko se predstavljajo drugi osebi. »**Veseli me spoznanja,**« pravijo in ne pomislijo, da je taka oblika smešna in jo lahko uporablja le tisti, ki prevaja dobesedno iz italijanščine. Rekli bomo torej kar **veseli me, da sem Vas spoznal**, ali pa samo **veseli me ali drago mi je** in povedal svoje ime ali pa povedali samo svoje ime. Prav tako ne bomo nikogar vprašali, **kako stoji**, ampak le kako se počuti ali kako mu je. Če nam bo odgovoril, da je z njim v redu, vendar se še ne sliši, da bi vozil avto, nam bo prav gotovo zastal dih, pa prav gotovo ne zaradi njegovega zdravstvenega stanja.

Vsi se bomo bolje počutili, ko bomo drug drugemu izkazovali spoštovanje in oliko tudi s skrbno govorico.

Za to slovesnost so predstavili Zbornik, v katerem so zbrani razni prispevki in 88 gledaliških predstav, ki so bile odigrane doma ali na tujem. Od vseh teh je doživela največ uspeha prav zadnja igra, ki jo je za 20-letnico zrežiral Tine Varl in nosi naslov »Sonček, kje si?«. V celovškem Mestnem gledališču si jo je namreč v dveh dneh (25. in 26. maja) ogledalo več kot 2.000 otrok dvojezičnih šol, ki so bili nad predstavo vidno navdušeni.

R.B.

Bralci pišejo

Že nekaj časa, Radio Ognjišče, ta nova radijska postaja na Koprskem, oddaja »za poskušnjo«. Ne morem pa razumeti, čemu vrtijo samo tujo glasbo. Človek bi pričakoval, da v času, ko se naši jezikoslovci in drugi borijo za slovenščino v javnosti, bo postaja kot je »Ognjišče« oddajala program v našem jeziku. Pa ne! Lahko iščeš med dnevom kolikor hočeš, a slovenske melodije ne boš zasledil.

To je bolj slaba reklama tudi za prihodnost. Kaj nam bo taka postaja nudila jutri, ko bo »poskušnja« konec? Podobne glasbe je na vseh postajah na pretek, od Ljubljane do Radia Trst A, ki pa vsaj v jutranjih urah pošilja v eter nekaj naše domače muzike. So morda kakšni posebni vzroki za tako vrtenje plošč in kaset? Mi, navadni zemljani, zanje ne vemo. Zato pričakujemo, da nam odgovorni vsaj vljudno odgovorijo in razložijo to početje, ki vsekakor ni najbolj zgledno za novo slovensko postajo. To je moje prepričanje. Morda pa komu to svetovljanstvo ugaja. Kdo ve...

Bogomir Špacapan

Naj ne bo razločka med našimi besedami in dejanji!

Mene ne more nadomestiti nič in nihče...

Počitniška kolonija bo od 5. do 25. julija v Dragi pri Trstu. Tam je velika stavba vsa v zelenju, oddaljena od cest, v miru. Tu se lahko otroci veliko igrajo in tekmujejo. Tu se lahko naužijejo tudi čistega zraka.

Zanimiva informacija o Slovencih v Milanu

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa za Furlanijo-Juljsko krajino je svojo redno sejo pred nedavnim obogatil s prisotnostjo prof. Marjete Badalič, prevaljalke in predstavnice Slovencev v Milanu. Na ta način je prišlo do zanimivega in poglobljenega srečanja med predstavniki Slovencev iz Furlanije-Juljske krajine in tistimi iz Lombardije. Prisoten je bil tudi škofov vikar g. Oskar Simčič, ki že od leta 1980 enkrat mesečno vzdržuje z rojaki v Milanu verske in vsesplošne stike. Po zaslugi obeh se je slika Slovencev v Milanu zelo lepo in jasno zarisala. Te naše ljudi lahko razdelimo v dve veliki skupini: prva je po letih nekoliko starejša, v glavnem so to Primorci, ki so prišli v Milan med obema vojnoma. Za to skupino je značilno, da si želi družbenih in kulturnih srečanj in da se zdaj v večjem zdej v manjšem številu srečuje pri redni mesečni maši. V tej skupini so tudi Benečani kakor tudi nekaj uspešnih poslovnih ljudi, ki so se uspeli uveljaviti v zahtevnem milanskem prostoru. V tej zvezi velja omeniti celo vrsto kulturniških skupin, ki so obogatile srečanja v cerkvi sv. Rešnjega telesa ob parku Sempione.

Druga skupina je v nekem smislu modernejša. V glavnem je prišla v Milan zaradi poslovnih razlogov, je iz Slovenije in z njo bolj ali manj redno vzdržuje stike ali si vsaj želi večjih stikov. Za to skupino je značilno, da je izvazito poslovno obarvana in da si zaradi tega želi tudi s strani SSK konkretnih pobud in možnosti za so-

delovanje z matico pa tudi z drugimi Slovenci, ki živijo in delujejo v Lombardiji. Prof. Marjeta Badalič je izrazila mnenje, da bi morali v mestnem središču nujno ustanoviti sedež, s pomočjo katerega bi lahko povezali Slovence, kar pa je težje, kot je bilo videti. Podjetja se bojijo, da bi se takšen sedež spremenil v nekakšno konzularno čakalnico. Toda brez sedeža ne bo šlo, zato bo treba vztrajati pri ustreznih slovenskih matičnih institucijah, da bi omogočile bolj organizirano življenje svojih rojakov v Milanu in Lombardiji. Razveseljivo v tej zvezi je, da se bo prof. Marjeta Badalič udeležila drugega svetovnega zasedanja SSK Dunaju, 23. in 24. junija.

Deželni odbor SSK za FJK je tudi določil svoje delegate za to zasedanje. To so Bojan Brezigar, Ravel Kodrič, Majda Kaučič-Baša, Mitja Bitežnik in Giorgio Banchig. Ob koncu lepega srečanja v prostorih »Place Hotela« v Gorici je predsednik deželnega odbora SSK Ravel Kodrič razgrnil del prihodnjega programa in nekaj zanimivih pobud, med katerimi je seveda na prvem mestu svetovno zasedanje na Dunaju.

Ne nazadnje pa velja navesti tudi srečno okoliščino, da je sestanek deželnega odbora Svetovnega slovenskega kongresa pozdravil tudi gost iz ZDA, sicer tržaški rojak, Hilarij Rolih, ki se bo v imenu ravnokar ustanovljene konference SSK za ZDA udeležil svetovnega junijskega zasedanja tega kongresa na Dunaju.

Janez Povše

Politična zaušnica koprskim občinskim oblastem

Milan Gregorič

Ustavno sodišče je sredi maja proglasilo za neustaven tisti del odloka Državnega zbora o oblikovanju referendumskih območij novih občin, ki se tiče občine Koper. Po tem odloku naj bi namreč bilo celotno območje dosedanje občine, povečano za nekaj novih naselij na kraški planoti (do Podgorja), enovita mestna občina. S tem bi na Koprskem, namesto smiselno oblikovane mestne občine in nekaj prav tako smiselno zaokroženih podeželskih občin, dobili »mini pokrajino«, zavestno skrito za fasado velike občine. Zavestno pravim zato, ker so predstavniki občine na prav vseh zborih složno ponavljali refren, da je treba ob odsotnosti pokrajn glasovati za veliko občino, da se bomo tako uspešneje zoperstavljali močni državi. V pravi posmeh duhu in črki ustave in zakona kot tudi načelom Konference in Listine o lokalni samoupravi, ki med ostalim pravita, da mora biti zagotovljena pravica ljudi v naseljih, kjer živijo, da imajo svoje občine.

Politična klofuta koprskim občinskim oblastem je bila tembolj potrebna, ker so za dosego svojega cilja segle tudi po ne ravno tenkočutnih prijemih, predvsem tam, kjer je bilo treba streti kak odpor. Na zborih krajanov namreč, kljub zaigrani in navidezni objektivnosti poročevalcev, ni manjkalo slabo prikritih groženj kot npr. opozorila, da zadošča za ločitev od dosedanje občine res samo referendumsko izražena volja

krajanov, da pa bo, nasprotno, za morebitno ponovno vrnitev v njeno naročje potrebna tudi volja meščanov; pa zbujanje dvomov okrog oblik solidarnostne pomoči, ki naj bi jo po zakonu dobivale demografsko osiromašene občine; pa tiho pristajanje na namige, da bi po novem ljudje s podeželja utegnili imeti težave pri zaposlovanju v mestni občini ipd. S takim nabojem argumentov in ob odsotnosti vsakršnih primerjalnih analiz in alterativnih rešitev pač ni bilo težko zbegati ljudi, ki so že itak nagnjeni h konservativnosti. V Šmarjah pri Kopru npr., kjer je potekala kar žilava bitka za lastno občino, so »neznanci« poskušali utišati preveč razgretega zagovornika lastne manjše občine kar s telefonskimi grožnjami in celo s preluknjanjem vseh štirih avtomobilskih gum. Moroda kaj pove o miselnosti in prijemih zasedene, iz prejšnjih časov izvirajoče in nadute občinske oblasti tudi izjava, ki je na TV K-C po nerodnosti ušla županu A. Juriju (18.4.94), da pač v Kopru enostavno »nismo dovolili drobitve« (»non abbiamo permesso frantumazioni«).

»Novost« nove evangelizacije ne gre iskati v novih tehnikah oznanjanja, ampak predvsem v ponovno odkritem navdušenju vernikov in v zaupanju v delovanje Sv. Duha, »ki vsak dan pridružuje občinstvu take, ki so našli odrešenje«.

C.M. Martini

IZ SLOVENSKE KOROŠKE

Mohorjeva dobila novo trgovino

27. maja so uradno odprli popolnoma preurejeno in najmodernejše opremljeno katoliško knjigarno Mohorjeve družbe v Celovcu. V samo treh tednih so iz že obstoječe trgovine naredili pravi biser, ki ima na razpolago še več knjig in še več drugih predmetov, ki spadajo k vsesplošni izobrazbi in ohranjenju krščanstva.

Slovesnosti, ki sta jo z branjem iz svojih knjig olepšala mladinska pisateljica Desa Muck iz Ljubljane in Josef Haslinger iz Dunaja, se je udeležilo lepo število uglednih gostov. Direktor Mohorjeve družbe v Celovcu, dr. Koren, je pozdravil župana Guggenbergerja, slov. konzula Jeraja, predstavnike raznih organizacij in podjetij, ki so trgovino preuredili. Prišli so tudi Mohorjevi uslužbenci in otroci ljudske šole (ki so tudi pevsko olepšali program) ter njihovi starši. Blagoslovitev je prevzel predsednik družbe g. Kopeinig, ki je v svojem govoru spregovoril o pomenu knjige in namenu trgovine, ki naj bi služila ne samo koroškimi, ampak tudi drugim Slovincem.

Mohorjeva ima letos kar nekaj jubilejev: hiša, v kateri je glavni sedež, je stara 100 let, njena privatna ljudska šola bo praznovala 5. rojstni dan in tudi mesečnik Družina in Dom izhaja že 45 let. Sicer pa bo te dni v Ljubljani odprta njihova nova hiša (poljska 97), jeseni pa na Dunaju prenovljen študentski dom »Korotan«.

R.B.

Bili smo pozorni na uvajanje sprememb

Minilo je že stoletje, odkar se je začela naša zgodovina. Čas je hitro minil, ker smo vselej z navdušenjem delali za to, da bi vedno novim zahtevam zadostili z vedno novimi uslugami, ki temeljijo na učinkovitosti, dinamičnosti in razpoložljivosti. Dejansko smo uresničili to, kar želijo ljudje naših krajev. Ker smo vajeni uvajati novosti, smo se sedaj tako spremenili, da lahko vsem nudimo ugodnosti Zadržnega Kredita. Potem ko je preteklo stoletje, se ponasamo z živahnostjo, ki je lastna komaj rojeni ustanovi. Za skupni blagor bomo pritegnili vse k našemu načinu dela in skupnega življenja.

VČERAJ, KMEČKA IN OBRITNIŠKA HRANILNICA

CREDITO COOPERATIVO

ZADRUŽNE KREDITNE BANKE FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE

Seja Sindikata slovenske šole

Na zadnji seji Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica je Odbor pregledal organike za prihodnje šolsko leto in razpravljal o predpisih. Na osnovnih šolah se število učiteljev na podlagi sedanjih podatkov ne bo spremenilo. Na nižji srednji šoli I. Trinko bo odpadel en razred, na višjih pa ne bo paralelk. Po mnenju Odbora je stanje glede na upad rojstev v zadnjih letih spremenljivo, za skrblja pa obstoj osnovne šole v Štandrežu. Glede predpisov v prve razrede višjih šol je Odbor mnenja, da so dijaki primerno porazdeljeni na vseh višjih zavodih. Pet dijakov se bo po končanem obveznem šolanju vpisalo v italijanske šole (znanstveni licej in kmetijsko šolo).

O sklepih deželne šolske komisije za osamosvojitve slovenske sekcije ITI in proti združevanju dveh ravnateljstev tržaških nižjih srednjih šol je poročala S. Klanjšček (za združitev ravnateljstev in proti osamosvojitvi ITI je glasoval samo prof. A. Lojk in tako javno dokazal svojo «skrb» za slovensko šolo).

Razpravljalo se je tudi o mučni situaciji na Nižji srednji šoli I. Trinško, kjer se podpisniki odprtega pisma ravnateljici Nižje srednje šole I. Trinko morajo zagovarjati, da so se javno izrekli proti vodstvu te šole, ker jim je slovenska šola pri srcu.

V teku je priprava šolskih Izvestij 1985-95. Publikacija bo s slikami in podatki zrcalila našo šolsko stvarnost v zadnjem desetletju. Odboru, ki je že začel z zbiranjem gradiva, predseduje prof. L. Budal.

Na slovenski sekciji ITI bo v prihodnjem šolskem letu prišlo do sprememb v številu tedenskih ur zaradi sprejetja s strani profsorskega zbora tega zavoda nekaterih novih ministrskih programov. Tako se bo urnik skrčil od letošnjih 39 na 36 ur na teden.

Odbor bo v prihodnjih dneh odločil, kdo od proslincev se bo udeležil Seminarja slovenskega jezika in kulture v Ljubljani (Sindikat razpolaga z dvema štipendiranima mestoma).

Prihodnja, predvidoma zaključna, seja Odbora Sindikata slovenske šole bo konec junija pri družini Rožič v Podgori, pri kateri je Odbor ob zaključku šolskega leta v gosteh že vrsto let. (SI)

Pastoralni obiski nadškofa Attemsa

Prvi goriški nadškof je bil Karel Mihael grofov Attems. Zapustil je zelo izčrpna poročila o pastoralnih vizitacijah v svoji obsežni in raznoliki nadškofiji. Nekaj teh poročil so že objavili. Zadnje tako poročilo o vizitaciji v nekaterih župnijah v Furlaniji in na Vipavskem je sedaj izšlo v obširni knjigi, ki je delo prof. L. Tavana in prof. Franca Kralja. Knjigo bodo predstavili v četrtek, 9. junija, ob 18. uri, na sedežu Trgovinske zbornice v Gorici, v ul. Crispi.

ACM GORICA vabi k maši za edinost v ponedeljek, 13. junija, ob 16.30, v Zavodu sv. Družine.

Delo ni še končano!

Peter Butkovič-Domen, župnik v Sovodnjah ob Šoci (1931 - do smrti 1953), se je rodil v Sovodnjah 22. novembra 1888. Za duhovnika je bil posvečen l. 1913. Kot kaplan je pastiroval v Kamnjah; kot vikar na Lokvah in v Ravnici; kot župnik pa v Zgoniku in nazadnje v rojstnih Sovodnjah. Pisatelj, prevajalec, uganekar in risar je poleg božjega kruha delil svojim rojakom literarno-kulturne dobrine, vse dokler mu roka ni omahnila. Njegov duh pa je odšel k Bogu 27. februarja 1953 (gl. spominsko podobico).

Petra Butkoviča psevdonom »Domen« se je pojavil v javnosti v četrtem šolskem letniku. Najprej kot Domen Otiljev v podlistkih lista »Gorica«. Domen, ki ostane najbolj priljubljen psevdonom, izvira iz njegovega imena Peter Damiani (PSBL).

Sovodnjska vaška skupnost je v zahvalo za vsestranski doprinos svojega rojaka, kulturnega ustvarjalca in duhovnika uresničila zamisel, ki se je bila porodila že med gradnjo nove osnovne šole (občina je šolo izročila svojemu namenu 13. oktobra 1974), da se namreč poimenuje po njem, t.j. »Peter Butkovič-Domen«.

Poimenovanje je potekalo 6. junija 1982. Ob prisotnosti vaše skupnosti in prebivalcev iz drugih krajev ter uglednih gostov, šolskih in družbeno-politično-upravnih predstavnikov tostran in onstran meje, so odkrili marmornati kip, delo akademskega kiparja Negovana Nemca. Ob vhodu v zgradbo pa so vgradili

napisno tablo, ki pove, da je šola posvečena velikemu domačinu Petru Butkoviču-Domnu. V šolski veži pa je razstava njegovega bogatega ustvarjalnega dela. Pripravljalni odbor za poimenovanje šole je poskrbel za izdajo obsežne brošure. Ta obsega življenjepis in bibliografijo Petra Butkoviča (Marjan Breclj). O zgodovini sovodnjske šole je pripravil spis Vlado Klemše, ki je brošuro tudi uredil.

Občinska uprava, oziroma občinski svet se je svojemu zaslužnemu občanu oddolžil, ko je že svojčas soglasno sprejel poimenovanje nove osnovne šole, na seji 5. marca 1982 pa je soglasno tudi odobril sklep, po katerem je bila v Sovodnjah po njem imenovana ulica.

Ob stoletnici njegovega rojstva sta KD Sovodnje in sovodnjska občinska knjižnica (4. nov. 1988) proslavili stoto obletnico v domačem Kulturnem domu. Na sporedu je bil pester kulturni program, sestavljen iz izbranih odlomkov in proze Petra Butkoviča-Domna. Po pričevanju še živečih domačinov je iz vsega nastal recital »Vse dal bi v teh majnih dneh«. Ob tej priliki je bila tudi razstava njegovih literarnih del.

Toda delo sovodnjske srenje še ni končano. Vsestranski ustvarjalec, domačin duhovnik (!), četudi so po njem imenovali osnovno šolo in ulico, ter dostojno počastili stoletnico njegovega rojstva-vse to so dejstva, ki ostanejo zapisana v zgodovini - ni še prejel izpolnitve obljube, ki je zapisana v PSBL (3. snopič 1976) in

Peter Butkovič - Domen

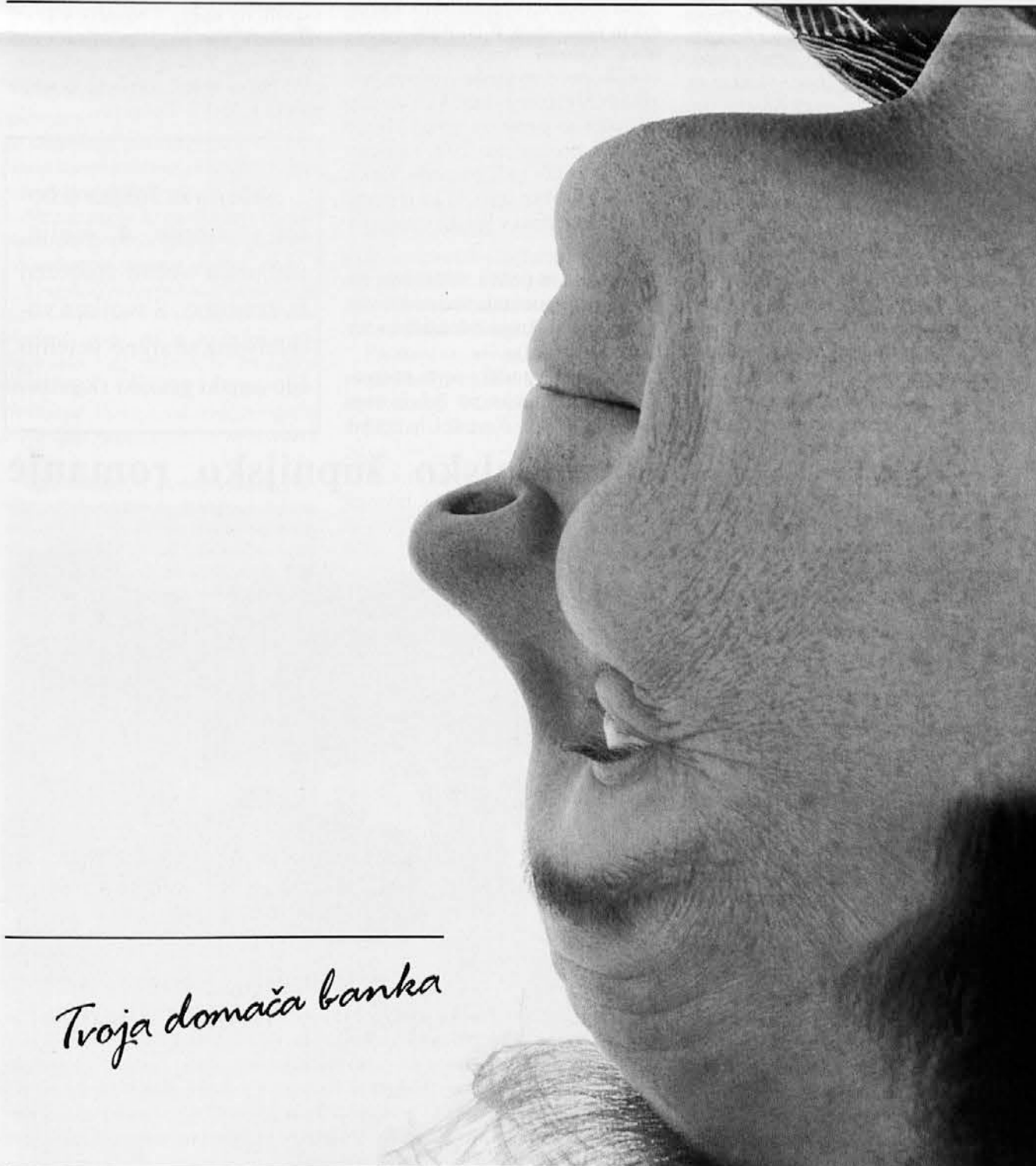
se glasi »Akademski klub iz Gorice je v tisku obljubil, da B.-u postavi ploščo na rojstno hišo, kar pa ni bilo uresničeno«. Tudi v letu 1994 še ne.

Slovenski pregovor pravi: »Obljuba dela dolg«. Remo Devetak

Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega v Gorici

Po dolgem času je Mestno gledališče ljubljansko spet obiskalo goriške ljubitelje teatra. V ponedeljek 23. in v torek 24. maja je gostovalo v Kulturnem domu s slovensko praznovodbo pretresljive igre čilenskega pisca Ariela Dorfmana Deklica in smrt, v prevodu Sonje Kuntner, pod spretnim vodstvom priznanega režiserja Zvoneta Šedlbauerja. Drama analitično razkriva razbolelo dušo in

(se nadaljuje na 6. strani)

Zelo pozorni bomo na tradicijo

Odslej se bomo se odzivali na zahteve družine, kmetijstva in obrtnistva. Prav tako se bomo odzivali na zahteve trgovine, industrije in katerega koli drugega področja gospodarskega življenja. Krajevni skupnosti bomo dali na razpolago ves pridobljeni dobiček, ki bo izhajal iz nasih novih dejavnosti, ki jih bomo opravljali na ze ustaljen način tako, da bomo dajali prednost odnosom med osebami. Vasa banka siri svojo prisotnost na gospodarstvo, kot zahteva trg oziroma tako, kot vi zelite, za skupni blagor ob spostovanju tradicije.

Tvoja domača banka

DANES, KREDITNA ZADRUŽNA BANKA

Občinske volitve v Gorici

Kako volimo

V nedeljo, 12. junija, so goriški občani poklicani, da izvolijo novega župana, nov občinski svet in nove rajonske svete. Zato bo vsak volivec prejel dve volilnici: sivo za izvolitev župana in občinskega sveta in rožnate barve za obnovo rajonskih svetov. Glasovnica za izvolitev župana in občinskega sveta je tako sestavljena (glej fac-simile na sliki): na levi strani je v okviru ime kandidata za župana, v sredini so stranke oz. liste, ki tega kandidata podpirajo, na desni pa je prostor, kamor volivec lahko odda svojo preferenco enemu izmed kandidatov izbrane liste, za sestavo občinskega sveta. Glasuje se lahko na več načinov. V glavnem so veljavni naslednji:

- 1) Volivec lahko prečrta znak stranke in ob njem na desni napiše ime in priimek enega kandidata tiste stranke za občinski svet. Istočasno lahko prečrta tudi ime županskega kandidata, ki ga ta stranka podpira.
- 2) Volivec lahko tudi samo prečrta znak stranke in napiše ime njenega kandidata za občinski svet. V tem primeru velja oddani glas tudi za županskega kandidata, ki je povezan z izbrano stranko.
- 3) Volivec lahko prečrta samo ime županskega kandidata. V tem primeru gre njegov glas samo kandidatu za župana, ne gre pa nobeni stranki.
- 4) Volivec prečrta znak stranke in zapiše ime izbranega kandidata za občinski svet. V tem primeru lahko prekrži tudi ime županskega kandidata, ki ni povezan s tisto stranko, ampak z drugimi.

Gostovanje MGL v Gorici

(nadaljevanje s 5. str.)

moreče spomine protagonistke Pauline, ki je doživela kruto mučenje in večkratno posilstvo med zasliševanjem v mračni dobi čilske vojaške diktature, ko se je marsikateri državljani kar čez noč «zgubil neznanu kam». Nepredvidoma se Paulini nudi priložnost, da bi se lahko osebno maščevala «zob za zob» nad enim izmed svojih mučiteljev, znanim in spoštovanim zdravnikom, ki ji je uničil življenjsko moč. Petnajst let je pričakovala in si v strahu želela tega srečanja. S pomočjo svojega moža, odvetnika in člana preiskovalne komisije Gerarda Escobarja, pusti misel na maščevanje in doživi pravo katarzo, ko ji «rabelj» prizna svoje strašno početje. Paulina se vrne spet v življenje in končno lahko poslušala priljubljenega Schuberta, ki ga je oskrnil zdravnik Roberto, ker ga je poslušal med mučenjem. Zdravnik - mučitelj ostane seveda neodkrit in v javnosti ugledna oseba.

Na žalost je drama zelo aktualna, saj se take grozote še zmeraj dogajajo na raznih koncih sveta: pomislimo samo na trpeče ženske v Bosni. Grozljiva mučenja so vzrok fizičnih bolečin, a predvsem dolgotrajnih duševnih stisk. Vsi trije igralci so izredno in realistično podali svoje like. Posebno Stanislava Bonisegna je svojo zapleteno vlogo dosledno odigrala do konca, ko Paulina odrešena vseh strahov z vso odmaknjenostjo mirno pogleda svojemu mučitelju v oči.

Ob premieri (7. maja 1993) je izšel zanimiv, a zaradi velikega formata neobičajen gledališki list, s presunljivimi pričevanji o krutosti v raznih zgodovinskih trenutkih. Bralec se ob tem zaprepaden sprašuje, kako je človek zmožen takih nepojmljivih dejanj in na tihem upa, da se kaj takega ne bo več ponovilo...

Iva Koršič

Iz predvolilnega programa SSK

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je v času občinskih in evropskih volitev 12. junija izdelalo podroben razpored nastopov svojih kandidatov. Na teh nastopih bodo kandidati SSK za Gorico, Evropo oziroma rajonske svete, podrobneje predstavili programe stranke, ki se na Goriškem skupaj z Državljanji za Posočje in progresisti predstavlja na zavezniški listi «transverzalec» ter podpira skupnega županskega kandidata inž. Bruna Crocettija.

V petek, 27. maja, je bila prva predstavitev vseh kandidatov «transverzalec», torek, 31. maja pa so predstavili kandidate v Štandrežu skupno z inž. Brunom Crocettijem. V četrtek, 2. junija, ob 20.45 bosta pokrajinski tajnik SSK Gorica Aleš Figelj in 3. nosilec občinske liste oziroma kandidat za predsednika rajonskega sveta Štandrež Božo Tabaj predstavila svoj program na Ljudskem radiu Gorica. V petek, 3. junija, bo tik pred opoldanskim radijskim dnevnikom slovenskega Radia Trst A ob 12.55 nastopil 1. nosilec občinske liste Bernard Špacapan, ob 18. uri istega dne pa bo v «Palace Hotelu» v Gorici predstavitev vseh osrednjih kandidatov stranke Slovenske skupnosti. V ponedeljek, 6. junija, ob 20.45, bo na ljudskem radiu Gorica predstavil svoj program 2. nosilec občinske liste David Grinovero, v torek, 7. junija ob 21. uri pa bo v osnovni šoli v Pevni srečanje z rajonskimi kandidati ter inž. Brunom Crocettijem. V četrtek, 9. junija, bo ponovno na Ljudskem radiu Gorica ob 20.45 pogovor s 1. nosilcem občinske liste Bernardom Špacapanom, zvečer istega dne ob 20.30 bo pri sv. Ivanu zborovski koncert. Med kandidati SSK bo navzoč tudi inž. Bruno Crocetti. Posebno slovesen bo dogodek zadn-

jega dne predvolilne kampanje, in sicer v petek, 10. junija, ob 20.30, ko bo v dvorani UGG zaključno srečanje z vsemi kandidati «transverzalec», to je s predstavniki Državljanov za Posočje, s predstavniki progresistov in z zastopniki stranke Slovenske skupnosti.

Slovenska skupnost Gorica

Pevski zbor oš beguncev BIH v goriškem Kulturnem domu

V torek, 7. junija 1994, s pričetkom ob 20. uri, bo v gledališki dvorani Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20), zanimiv športno-kulturni večer, ki sta si ga omislila SZ »DOM« ter uprava samega Kulturnega doma, s pokroviteljstvom Solidarnostnega odbora za pomoč BIH iz Gorice.

V prvem delu prireditve bo na sporedu zaključna telovadna akademija športnoritmičnega odseka SZ »DOM«, kjer bodo nastopila vsa dekleta, ki se pri društvu bavijo s to športno panogo. Celoten ritmični program nosi naziv »2994: Vesoljska kronika«, kar pomeni, da bomo gledali točke, ki govore o raziskavah neznanega, tj. vesolja.

Drugi del večera pa je namenjen kulturni ustvarjalnosti. Najprej se nam bo predstavil 40-članski pevski zbor NSŠ »I. Trinko« iz Gorice, ki je pred kakim mesecem bil deležen velikega priznanja, saj se je na meddeželnem tekmovanju šolskih pevskih zborov uvrstil na prvo mesto. Tekmovanje je bilo konec aprila v San Donaju pri Benetkah in se ga je udeležilo enajst zborov iz Veneta, Tridentinskega in Gornjega Poadižja, medtem ko je našo deželno zastopal izključno naš zbor. Mentor in dirigent zbora je prof. Stanko Jeričjo.

V zadnjem delu večera pa se bo goriški publiki predstavil otroški pevski zbor iz Kranja, ki ga sestavljajo begunski otroci iz BiH. Tudi ta zbor šteje okrog 40 članov in ga vodi učitelj Alma Hasković ter Samir Kahrman. Pevsko-recitatorski program nosi naziv: Ustavi se svet, pomisli na otroke. S tem programom so mladi begunci že nastopili na številnih odrih v Sloveniji in Avstriji, trenutno pa so na otroškem festivalu v Angliji. Naj navedemo, da zbor s tem programom nastopa pod pokroviteljstvom britanskega odbora UNICEF, ki mu načeljuje priznana angleška filmska igralka Vanessa Redgrave.

Gre torej za večer, ki ga ne gre zamuditi.

Gorska kolonija v Comegliansu

Letošnje letovanje v hribih, ki ga organizirata Slovenska Vincencijeva konferenca iz Trsta in Gorice, se bo začelo 2. julija in bo trajalo do 21. julija. Vsi udeleženci si morajo pred odhodom preskrbeti v pristojnem uradu svoje občine zdravstveni list (cartella sanitaria) z vpisom o izvršenem cepljenju.

Organizatorja sporočata, da so še na voljo nekatera mesta proti plačilu (za ves čas ali pa samo za en teden ali dva). Kdor bi želel iti proti plačilu, naj se obrne za informacije na tel. št. 530924 (prof. Kranner), oziroma naj se prijavi čimprej ali vsaj do 20. junija.

Slov. Vincencijeva konferenca Gorica

MePZ Podgora v Belgiji

Od petka 20. do torka 24. maja zjutraj so pevci MePZ Podgora ter MoPS Akord iz Gorice bili gostje pri slovenskih izseljencih v Belgiji.

Višek obiska je bil seveda koncert v soboto, 21. maja, ob 19. uri, v dvorani v Maasmechellenu. Tu so najprej v pozdrav zapeli gostitelji, zbor Slomšek iz Belgije, pod vodstvom Vilija Rogelja, nato pa je v prvem delu nastopila moška pevka skupina Akord z osmimi narodnimi pesmimi, v drugem pa mešani zbor Podgora s prav tolikimi umetnimi in narodnimi skladbami. Obe skupini, ki jih je vodil Mirko Špacapan, sta navdušenemu občinstvu morale zapeti še dodatne pesmi, tudi v italijanščini.

Ves spored je z domiselnim veznim tekstom povezoval Dario Flosspergher, v flamščino pa je prevajal predsednik društva Slomšek gospod Revinšek.

Na koncu sta si predsednik Revinšek in predsednik P.D. Podgora Sabina Antoni izmenjala darila. Goriški pevci so predstavnikom belgijskih Slovencev izročili darove in posredovali pozdrave gospe Marije Ferletič, predsednice SSO. Posebno so se zahvalili tudi gospodu Vinku Žaklju za veliko delo, ki ga je opravil med izseljenci v Belgiji v vseh povojnih letih.

Večer se je potem nadaljeval ob prijetnem prepevanju slovenskih narodnih pesmi skupaj z domačini v res izrednem vzdušju.

V nedeljo je goriške pevce pospremil na poučni izlet po Belgiji sam predsednik Stane Revinšek in jim bil

vodič do obale Severnega morja v mesto Knoke, do severnih Benetk, mesto Brugge, ter v Bruselj.

V vseh teh krajih so naši pevci peli slovenske pesmi, ob navdušenju stotine mimoidočih, ki so jim bili stalno za petami po mestnih ulicah.

V nedeljo zvečer je potem sledila večerja in zadnje srečanje na sedežu društva A.M. Slomšek v Maasmechellenu. Tu je g. Vinko Žakelj namesto maše prebral nekaj pomenljivih misli, pevci pa so zapeli Marijine pesmi.

Tu so se tudi poslovili od gostiteljev in se jim zahvalili za izredno prijaznost (pevci so spali po dva in dva po raznih družinah, ki so se kar razdajale v gostoljubnosti).

Predsednik Revinšek pa je pevce MePZ Podgora povabil za leto 1996 na mednarodno tekmovanje, ki ga v Maasmechellenu organizirajo vsaka 3 leta.

Po poti nazaj so se goriški pevci ustavili na kosilu v Nemčiji v kraju Neumarck, kjer živi Vida Pintar s svojo družino. Vida je bivša pevka skupine Nova Misel; njen oče in sestra pojeta v MePZ Podgora.

»Mojca in Julijan si bosta v soboto, 4. junija, obljubila večno ljubezen in zvestobo. S svojima voditeljema se srčno veselijo Slovenski goriški skavti«.

Sovodenjsko župnijsko romanje

Na praznik Sv. Trojice so Sovodenjci romali k Mariji na Zaplaz pri Čatežu na Dolenjskem. Glavna prošnja romarjev je bila za naše družine in v zahvalo za opravljena dela pri cerkvi in župnišču. Poleg čudovitega premla znanega svetišča smo obiskali še Baragovo rojstno hišo v Mali vasi pri Dobrničju, cerkev sprave (v gradnji) v Žužemberku in Stično ter muzej slovenske sakralne umetnosti. Lepa doživetja so bila tudi ob srečanjih z gostoljubnimi domačini.

Barkovlje, Kontovel, Prosek, Sv. Križ, Opčine, Katinara, Škedenj, Trebče in Bazovica v alarmnem stanju za svoja pokopališča

Po zakonu ima skrb in odgovornost za pokopališča občina (župan), odnosno, kdor ga predstavlja. Sedaj je razvidno, da so se odgovorni premalo zanimali, lahko rečemo tudi, da so stvar zanemarjali. Prišla je namreč tako daleč, da so oblasti (higienski urad) ustavili pokope v nekaterih okoliških pokopališčih, za nekatera pa je vprašanje še odprto, kar je spravilo krajanje v veliko nejevoljo.

Vrstila so se srečanja prizadetih z občinskimi predstavniki, ki pa so samo dokazala, kako odgovorni slabo poznajo zadevo, kako so preveč sedeli na svojih stolčkih, in, kar je najhujše, sedaj se ne ve, kaj in kako bodo ukrepali.

Ljudje so z žalostjo sprejeli ta odlok, saj to ni kaprica, ampak problem kulture in spoštovanja svojih rajnih v krajevnem okraju.

Velik problem na pokopališčih je voda, ki se večkrat izteka v grobove. Zakaj? Enostavno, ker niso bila storjena potrebna dela za obtok vode. Torej slabo načrtovano delo in še slabše urejeno.

Po tolikih letih so odkrili, da so grobarji pokopavali mrliče kar vrh prejšnjega in se niso držali pravil glede razdalje. Sedaj pa naj bi bila razdalja kar prevelika.

Vsaka opomba dobi le slabo opravičilo. Ne bo preostalo drugega kot sprotno poročanje po časopisih. Spet bo treba to nemarnost in nepovezanost med pristojnimi uradi v javnost, da se bo stvar čimprej rešila.

Obračamo se na naše bralce, da nam sproti poročajo o stanju svojega krajevnega pokopališča. Če bomo javno obravnavali ta problem, bomo morda kaj dosegli.

Ne nazadnje še ugotovitev, ki zadeva zadržanje in obleko grobarjev, ko polagajo trugo v grob.

V najbolj preprosti vasi (tostran in onstran meje) stvar poteka na dostojnejši ravni. Ali se bo še tako nadaljevalo, da bomo v trenutku žalostnega, človeško rečeno, poslednjega slovesa od svojih rajnih priča taki nemarnosti in nekulturi?

V NEDELJO, 5. JUNIJA, bo na Proseku, ob prazniku sv. Rešnjega Telesa, procesija po vasi. Procesija bo po maši, ki se prične ob 10. uri. Obrede bo vodil g. Jože Špeh. Toplo ste vabljeni, da skupaj z nami počastite Gospoda.

Praznik češenj tudi letos uspel

Tudi letos so organizatorji tradicionalnega Praznika češenj, t.j. PD Mačkolje, lahko povsem zadovoljni z njegovo izvedbo, saj je zelo dobro uspel, če seveda izvzamemo ponedeljkovo neurje, ki je skvarilo zaključek praznika. Praznik češenj je trajal od petka 27. do ponedeljka 30. maja. Poleg dobro založenih kioskov, ki so kot običajno ponujali pijačo in hrano - med katero so seveda spadale tudi češnje -, ter plesa z ansambli Adria Kvintet, Krt in Night Jump, pa je obsegal tudi kulturni program, ki je potekal v nedeljo 29. maja z nastopom folklorne skupine iz Starega Trga ob Kolpi in godbe na pihala Breg iz Doline. Skoraj odveč je seveda reči, da je tudi letos mačkoljanski praznik pritegnil v to vas veliko število obiskovalcev. To je bilo razvidno zlasti v soboto in nedeljo, ko so Mačkolje dobesedno »zasedli« ljubitelji plesa, glasbe in domače kapljice.

Razpis nagrade »Dr. Frane Tončič«

Slovenski visokošolski sklad »Sergij Tončič« v Trstu razpisuje letno nagrado »Dr. Frane Tončič«, ki ima namen vzpodbuditi slovenske visokošolce v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu.

Letos bosta iz fonda, če bodo okoliščine to narekovali, podeljeni dve nagradi po dva milijona lir, ena namenjena diplomski študiji s področja humanističnih ved, druga pa s področja eksaktnih ved. V poštevek pridejo disertacije, ki pomenijo obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki so sklenile kandidatov univerzitetni študij v enem od rokov akademskega leta 1992/93.

Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje študije nekasneje do 30. septembra t.l. Narodni in študijski knjižnici v Trstu, ul. Sv. Frančiška 20/1.

Komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor sklada, bo pregledala prejeta dela do konca januarja 1993, v februarju bo sledila nagraditev.

Večer ob Minattijevi 70-letnici

Srečanje pritrkovalcev na Opčinah

V nedeljo, 29. maja popoldne, se je na Opčinah odvijalo tradicionalno srečanje pritrkovalcev. Slovesnost se je pričela okoli 15. ure s petimi litanijami in blagoslovom. Sledila je krajša uvodna predstavitev pobude, nakar se je osem pritrkovalskih skupin iz Slovenije in zamejstva pomerilo v pritrkavanju oz. »tenkljanju«, kot se tej veččini na Primorskem reče. Skupine so prihajale pretežno iz primorskega konca (kot npr. Izola, Budanje, Prvačina), zamejstvo sta zastopali skupini iz Štandreža in seveda z Opčin. Le skupina iz Naklega je prihajala iz osrednje Slovenije. Srečanje ni bilo tekmovalnega značaja, a je kljub temu vsaka skupina

na koncu prejela priznanje od openskega župnika g. Zvoneta Štrublja, ki se je tudi zahvalil vsem nastopajočim.

Zaključek srečanja pa seveda ni mogel potekati drugače kot v obliki družabnosti, ki se je odvijala na dvo-rišču openske Društvene gostilne.

Praznik pomladi na Božjem polju

V nedeljo, 29. maja, je bilo na Božjem polju v bivšem istrskem begunskem naselju precej živahno. Skupnost Družina Opčine, ki si je tam uredila svoje prostore, je priredila že tradicionalen Praznik pomladi. Sončen dan je botroval temu, da je praznik lepo uspel. Zjutraj je bila sveta maša, nato skupno kosilo, ki so ga pomagali pripraviti italijanski skavti CNGEI. Popoldne sta bili na sporedu glasbeni točki harmonikašev podružnice GM s Proseka in proseške Godbe na pihala. Praznik je vse skozi spremljalo veselo vzdušje. Mnogo ljudi je veselo kramljalo o tem in onem v senci košatih dreves in se sladkalo s slaščicami, ki so jih pripravile domačinke, medtem ko so harmonikarji igrali »klanfrske« pesmi. Uspel pa je glavni namen praznika: da so se ljudje, ostareli, osamljeni, bolni in ne, lahko srečali, si izmenjali mnenja, navezali stike z drugimi. Lepo je, da je tak praznik priredila skupina ljudi, ki nosi ime Skupnost družina. Ti dve besedi sta aktualni, če pomislimo, da letos obhajamo »Leto družine« in da se je ravno v nedeljo sv. oče Janez Pavel II. v svoji homeliji spomnil te glavne družbene celice. To ime pa podčrtuje glavni cilj ljudi, ki skupnost sestavljajo: kdor išče pomoči ali razumevanja, bo pri njih našel, na Božjem polju bo dobil svojo družino, ki ga bo vedno sprejela odprtih rok.

Matejka Bukavec

Lepo število udeležencev je privabila slovesnost, ki se je odvijala v tržaški knjigarni v petek, 27. maja, ob 70. življenjskem jubileju znane in priljubljene slovenske pesnika Ivana Minattija. Večer, na katerem je bil prisoten pesnik sam, so priredile Tržaška knjigarna, Narodna in študijska knjižnica ter založba Mladinska knjiga iz Ljubljane. Uvodoma sta Milica Kravos in Patrizia Vascotto v slovenščini in v italijanskem prevodu prebrali znano Minattijevo pesem Nekoga moraš imeti rad, o Minattijevem pesniškem delu pa je spregovoril prof. Boris Paternu. Večer se je zaključil z recitacijo drugih znanih slavljencevih poezij, ki jih je prebrala Milica Kravos. S slovesnostjo so organizatorji počastili tudi izid jubilejne antologije Minattijevih pesmi Bolečina nedoživetega.

Bo Trst dobil nov obraz?

V četrtek, 26. maja, so na tržaški pomorski postaji predstavili občinstvu varianto mestnega regulacijskega načrta, ki jo je izdelal arh. Portoghesi. Varianta predvideva vrsto bistvenih novosti, ki bi utegnile, če bi bile odobrene, v dobri meri spremeniti tradicionalno obličje našega mesta. V načrtu se namreč govori npr. o tem, da bi na mestu, kjer danes stoji bazen »Bianchi« in skladišče vin, zgradili veliko stavbo-galerijo, ki bi služila kulturnim prireditvam. Načrt predvideva tudi gradnjo vrste novih predorov, ovrednotenje nekaterih znanih stavb itd. O regulacijskem načrtu bomo v našem listu še poročali.

Priznanja za naše učence in dijake

V petek, 27. maja, se je v prostorih muzeja Revoltella odvijala slovesnost, na kateri so podelili vrsto nagrad in priznanj za spise in risbe, ki so jih na temo »Varstvo in pomoč ostarelim prizadetim osebam« izdelali učenci in dijaki slovenskih in italijanskih šol v okviru natečaja G. de Banfield. Slovenski učenci in dijaki so se na tem natečaju zelo dobro odrezali, saj so odnesli cel kup nagrad. Naj omenimo samo nekatere nagrajence, kot npr. Alexa Jakomina iz osnovne šole Karel Širok in Jana Guštinčiča iz osnovne šole na Pesku, ki sta prejela prvo oz. tretjo nagrado za risbe, in Iztoka Cergola, dijaka srednje šole Ivan Cankar, ki je prejel prvo nagrado za spis. (Iztok Cergol se je med drugim pred časom zelo dobro izkazal na Cankarjevi nagradi).

Žirijo, ki je ocenjevala slovenske prispevke, so sestavljali Pavel Fonda, Odina Pavletič, Nada Pertot, Marija Raunik, Pavel Stranj, Vera Bedendo in Rossana Vatta Kovač.

Vojni zločinci med nami

Dunajski center, ki se ukvarja z iskanjem nacističnih vojnih zločincev in ki ga od ustanovitve vodi Simon Wiesenthal, je posredoval vest, da so štirje ukrajinski pripadniki posebnih esesovskih oddelkov desetletja lahko mirno živeli v Trstu pod različnimi pokroviteljstvi, med katere velja omeniti zlasti tisto, ki so jim ga nudili zahodni zavezniki. Novica, ki ji je dal velik poudarek dnevnik Il Piccolo, je v tržaški javnosti dvignila

precej prahu. Člani omenjene četvorice so bili med glavnimi akterji strahot, ki so se dogajale v Rižarni. Ta je bila leta 1944 preurejena v uničevalno taborišče. Takrat je namreč prišla iz vzhodne Evrope v Trst posebna esesovska enota, ki je bila zadolžena za organizacijo genocida nad Židi in drugimi »nižjimi rasami« ter za boj proti slovenskim partizanom. V obdobju hladne vojne so zahodni zavezniki, pa tudi drugi vplivni krogi nudili tem esesovcem pomoč in zaščito, tako da so dolga desetletja mirno živeli med nami. Tudi znani tržaški proces proti zločincem v Rižarni jim je povzročil le manjše težave. Eden izmed teh ukrajinskih esesovcev še danes živi v našem mestu. Še neraziskana je vloga krajevnih tržaških vplivnih krogov pri nemotenem življenju teh ljudi v našem mestu.

OBVESTILA

SLAVISTIČNO DRUŠTVO iz Trsta, Gorice in Vidma in Zveza slovenskih kulturnih društev vabita na literarni večer v petek, 3. junija 1994, ob 18. uri, v Prosvetnem domu na Opčinah. Nastopili bodo: Marij Čuk, Miroslav Košuta, Feri Lainšček, Cvetka Lipuš. Slavnostni gost večera bo pisatelj Alojz Rebula. Ob tej priložnosti bodo dijakom podeljena srebrna Cankarjeva priznanja Slavističnega društva.

MESEČNA MAŠA ZA EDINOST bo v ponedeljek, 6. junija, v Marijinem domu v Trstu, ul. Risorta, ob 17.30. Sledil bo razgovor ob diapozitivih o ekumenskem potovanju v Nemčijo.

NIŽJA SREDNJA ŠOLA FRANA LEVSTIKA NA PROSEKU vabi na ogled zaključne prireditve, ki bo v Kulturnem domu na Proseku v sredo, 8. junija, s pričetkom ob 20. uri.

SVETA BIRMA za slovenske otroke v Trstu bo v cerkvi svetega Jakoba v nedeljo, 12. junija, ob 18. uri.

SLOVENSKI VERNIKI IZ ŽUPNIJE ROJAN v Trstu bodo poromali na Svetu Goro v sredo, 15. junija. Sveta maša v baziliki bo ob 11. uri.

PEVSKI ZBORI VESELA POMLAD Z OPČIN prirejajo v dvorani openske Hranilnice in posojilnice na Opčinah 13. praznik mladih pevcev v soboto, 4. junija, s pričetkom ob 20. uri. Nastopili bodo OPZ, MPZ in MMPZ Vesela pomlad, ki jih vodi Franc Pohajč, pri klavirju pa spremljata Martina Feri in Martin Vremec. Kot gosta bosta sodelovala OPZ Zvonček z Repentabra pod vodstvom Toneta Bedenčiča in ob klavirski spremljavi Loredane Guštin ter harmonikar Denis Novato. Predstavili bodo tudi brošuro o 15-letnem delovanju zborov Vesela pomlad. Pristrčno vabljeni!

Umril je prof. Pavel Čok

V sredo, 25. maja, je v profesorski zbornici kot strela z jasnega odjeknila vest, da je prejšnji večer na svojem domu nenadno odšel v večnost naš kolega, prof. Pavel Čok. Težko je bilo verjeti novici, saj je bil Pavel v svojih najboljših letih, aktiven in dinamičen, vsestransko angažiran šolnik in računalniški izvedenec.

Rodil se je pred 40 leti v Lonjerju. Kot otrok je bil nekaj let član slovenskih tržaških skavtov. Višjo srednjo šolo je nato dokončal v Vidmu, univerzo pa v Trstu. Izpopolnjeval se je v Ljubljani na Inštitutu za kemijo, kjer je dosegel tudi magistriraj. Po dokončanem študiju se je kot šolnik vrnil na slovensko šolo. Poučeval je najprej na Strokovnem zavodu J. Stefan, nato pa na Tehničnem zavodu Ž. Zois.

Že dalj časa se je zanimal za sindikalna vprašanja. Leta 1992 pa se je polnopravno vključil v Syndikat slovenske šole. V šolskem letu 1992/93 je bil njegov drugi, v letošnjem šolskem letu pa prvi tajnik.

Pod njegovim vodstvom se je delo sindikata strokovno prekvalificiralo. Pokojni prof. Čok je tudi navezal plodne stike z italijanskimi šolskimi sindikati, kar je bilo v tem težkem momentu, ki ga doživlja vsa italijanska šola, velikega pomena. Za slovensko šolo se je zanimal tudi z navezovanjem stikov na vsedržavni ravni.

Za vse to moramo biti prof. Pavlu Čoku iz srca hvaležni. Z njegovim odhodom je na slovenski šoli nastala praznina, ki jo bo težko zapolniti. **T.S.**

Pester zaključek šolskega leta na šoli F. Levstik

Proseška nižja srednja šola Fran Levstik pripravlja pester in slovesen zaključek letošnjega šolskega leta, ki ga bodo krasile tri pobude. 3. in 4. junija bo v šolskih prostorih domačin Danilo Sarđoč razstavljaj nad 200 primerov Sočnic, to je rastlin, ki zadržujejo vodo v odebeljenih listih ali steblih (med Sočnice spadajo tako npr. tudi kaktusi). Glasbena matica - šola Marij Kogoj pa bo na šoli F. Levstik imela kar dve svoji zaključni produkciji, in sicer 8 in 14. junija. Prva bo ob 11.30, druga pa ob 18. uri.

Letošnja zaključna prireditev ob koncu šolskega leta pa bo v proseškem Kulturnem domu v sredo, 8. junija, ob 20. uri.

Razstava v goriškem Kulturnem domu

Od 2. do 19. junija 1994 bo v Galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20) odprta skupinska razstava likovnih umetnikov iz Slovenske Benečije, ki jo prirejata v skupnem sodelovanju Upravni odbor Kulturnega doma in Zveza slovenskih kulturnih društev iz Gorice.

Ob tej priložnosti bodo v goriški galeriji razstavljali naslednji beneški likovni umetniki: Gianni Balus, Gianni Carlig, Diana Crisetig, Lorena de Angelis, Brunetta di Lenardo, Loretta Bordolò, Giacinto Iussa, Yeres Lendaro, Gianni Osnach, Paolo Manzini, Sandra Manzini, Mario Massera, Alvaro Petricig, Paolo Petricig, Claudia Raza, Luisa Tomasetig, Rosina Zufferli in Adolfo Corredig. Uradna otvoritev razstave bo v četrtek, 2. junija 1994, ob 18.30.

Triatlon

Letos poteka sedemdeset let od ustanovitve Športnega združenja, ki je združevalo po prvi svetovni vojni športna društva in skupine na Tržaškem, Goriškem in deloma v Istri. Predhodnika sedanjega Združenja slovenskih športnih društev v Italiji so ukinili že leta 1927 skupaj z vso ostalo kulturno in družbeno dejavnostjo Slovencev pod fašizmom.

Ob petdeseti obletnici Športnega združenja smo leta 1974 priredili na Primorskem veliko manifestacijo s štirimi štafetnimi teki iz Pirana, Tolmina, Trsta in Režije, ki so se zaključili v Sovodnjah. Tedaj smo tudi postavili doslej edini spomenik športni dejavnosti v zamejstvu. Sedaj stoji pred sovodnjsko občinsko telovadnico.

Jeseni bo ZSSDI priredilo slavnostni večer in izdalo knjigo za počastitev obeh obletnic. V sklop praznovanja sodi tudi Triatlon, ki ga pripravlja Šola preživetja iz Gorice. Namenjen je priložnostnim ekipam, ki pa jih morajo sestavljati po en kajakaš, tekač in kolesar. Tekmovanje se bo odvijalo na Soči, po kolovozih iz Rojc. K pobudi sodi seveda tudi nagrajevanje in družabnost. Triatlon bo na sporedu 3. septembra, že sedaj pa člani Šole preživetja vabijo in pozivajo mlade iz športnih in kulturnih društev, iz vrst tabornikov in skavtov, iz Planinskega društva in tudi če niso aktivno vključeni v organizirane oblike dela, da se domenijo in sestavijo primerne ekipe, ki so po spolu lahko tudi mešane. Ker je kajakašev malo, si jih skušajte čimprej prisvojiti. Pravilnik bomo objavili sredi junija. **A.R.**

UDELEŽENCEM POTOVANJA NA IRSKO OD 21. DO 28. JULJA. Sporočamo, da je cena za potovanje povišana za 50.000 lir. Obenem prosimo, da udeleženci poravnajo vsoto najkasneje do 20. junija na upravi Katoliškega glasa.

SLOVENSKI CENTER ŠOLA GLASBENE
ZA GLASBENO VZGOJO MATICE - GORICA
EMIL KOMEL

Glasbeni poklon gojencev

ob zaključku šolskega leta 1993/94

- Kulturni dom v Gorici
Sobota, 11. junija 1994,
ob 20.30

- Dvorana pokrajinskega muzeja na goriškem gradu
Sreda, 15. junija 1994,
ob 20.30

- Cerkev sv. Ivana v Gorici
Petek, 24. junija, ob 20.30

Čestitke

Ob rojstvu male EME se veselju staršev Marjana in Tatjane pridružujemo pevci in pevke cerkvenega zbora od Novega sv. Antona.

* * *

Pevci in pevke cerkvenega zbora od Novega sv. Antona čestitamo Francu in Alojziji ob 25-letnici njune poroke.

* * *

Škedenjski pevski zbor in škedenjska mladina čestitata družini Franca in Alojzije Mozetič ob 25-letnici njune poroke.

DAROVI

N.N iz Trsta daruje za Vincencijevo konferenco v Barkovljah, ki skrbi za begunce v Ajdovščini, 380.000 lir.

Za Cerkev v Gabrovici pri Ospu v spomin na sina Edija daruje D.V. 100.000 lir.

V priznanje za ves trud in prizadevnost Marko in Marija Udovič darujeta cerkvenemu pevkemu zboru iz Kolonkova 1.000.000 lir.

Za cerkev na Sv. Gori: N.N. Podgora 100.000 lir.

Za slov. misijonarje: N.N. Podgora 50.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: Lojzka Pipan 50.000 lir.

Za misijonarja g. Štanta: Lojzka Pipan 50.000 lir.

Za misijon P. Kosa: Bogdan Rutar 20.000; N.N. s Peči 20.000 lir.

Za popravilo zvonov štandreške cerkve: ob smrti Stanka Budala darujeta žena Ernesta in hči Lučana 200.000 lir.

Za Sveto Goro: Ob 11. obletnici smrti moža Jožeta daruje Marija Žagar 50.000 lir.

V SOBOTO, 4. JUNIJA, bo ob bralni znački na osnovni šoli Vrh sv. Mihaela lutkovna predstava pod naslovom Strah je votel, okoli ga pa nič ni, katere besedilo so sestavili učenci sami. V torek, 7. junija, pa bo v popoldanskih urah predstava še za starše in prijatelje.

Za cerkev sv. Ivana: v spomin na pok. Bernarda Bertossi darujeta Marjan in Elizabeta 100.000 lir.

Za slov. misijonarje: Matilda Mravlje 100.000 lir.

Za popravilo zvonov v Štandrežu: Marena Paolo - Renato 30.000; Nives Faganel 100.000; Giovanna Nanut - Brumatti 300.000; Rok Žnidarčič 50.000; Luciano Pavo 50.000; druž. Glessi 15.000; Zdenka Mučič 150.000; N.N. 30.000; druž. Pellegri 20.000; Bortoli Ida - Daniela 200.000; Cilka Marinič 50.000; Viljem Zavadlav 50.000; Ivanka Nanut - Peter Braini 100.000; Rafaela Makuc 50.000 lir.

Za cerkev v Zgoniku: druž. Skupek namesto cvetja na grob pok. Alfonzu Miliču 50.000; sorodniki Guštin v spomin istega pokojnika 80.000; Jelka Bak, Padriče 50.000 in Milka Milič, Zgonik 50.000 lir.

N.N. Mavhinje daruje namesto cvetja na grob pok. prijateljem, za obnovo oltarja v Mavhinjah 100.000 in za misijone 50.000 (skupaj 150.000 lir).

Za Katoliški glas: v hvaležen spomin na Ljubko Šorli Bratuž, daruje Štefanija Ravnik in družina, ZDA, 100 dol.

Za lačne otroke v misijonih: K.K. 100.000 lir.

Za s. Anico Miklavčič: Marija Kenda 50.000 lir.

Za misijon P. Kosa: N.N. s Peči 20.000; N.N. iz Trsta 25.000 lir.

Za cerkev na Vrhu: Manuela Gross Černić 5.000 lir.

Za cerkev na Peči: N.N. 150.000; Niko in Miloška, ob krstu vnukinje Aleksije 100.000 lir.

Za cerkev v Rupi: N.N. 150.000 lir.

Za MePZ Rupa-Peč: N.N. 100.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: Angela Malič Kledo po namenu 100.000 lir.

Za cerkev v Jamljah: namesto cvetja na grob pok. Emiliji Petelin, Jamlje, druž. Quinzi 100.000; druž. Zanolta 300.000 lir.

Za sklad popravila cerkve v Jamljah: P. Sr. 200.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: MCB v spomin Svetke Čok vd. Russo 20.000; ob obletnici smrti dragih staršev Antonije (2.6) in Antona Filipič (20.6.) darujejo otroci 100.000 lir.

Zaključna šolska prireditev v Ronkah 30.5.94

Tudi letos je v Selcu pripravila posvetovalna komisija za slovenska vprašanja pri Javnem večnamenskem kulturnem središču (C.C.P.P.) v Ronkah s sodelovanjem vrteca in osnovne šole v Romjanu tradicionalno zaključno šolsko prireditev slovenskih učencev. Na ta način Slovenci javno potrdimo svojo prisotnost ter izrazimo željo, da obstajata vrtec in šola v Laškem. Seveda je vpliv italijanskega okolja močan, zato je bodočnost šole vedno ogrožena, čeprav je letos kar 9 novih predvpisov v vrtec.

Ob začetku prireditve so pozdravili Sonja Božič, predsednik CCPP T. Pizzamiglio in didaktična ravnateljica N. Pavlin. Prisoten je bil tudi odbornik za šolstvo občine Ronke F. Minussi.

Sledil je kulturni del prireditve. Najprej je nekaj pesmi zapel zborček vrteca pod vodstvom učiteljic Egle Korošec in Francke Devetak, nato so otroci O.Š. v Romjanu zaigrali igrico »Čarodej Pokus« ter zaključili s petjem in igranjem instrumentov.

Spored se je nadaljeval z nastopom O.Š. Sovodnje z lutkovno igrico o strahu; otroci so tudi igrali na Orfove instrumente pod vodstvom učiteljice Egle Frandolič. Zaključil je otroški zbor Voci bianche »G. Verdi« iz Ronk, ki je zapel štiri pesmi pod vodstvom učiteljice M.T. Tomatis.

Pomemben je bil tudi trenutek, ko je učiteljica Sonja Božič predstavila lično šolsko glasilo »Šolski vrtljak«, ki so ga uredile učiteljice Sonja, Lucija in Loredana. Sodelovalo je 11 učencev, za katere upamo, da se bodo kasneje vključili v kulturno delovanje slovenskega življa v Laškem. **Karlo Mučič**

Krožek V. Šček v Gorici

Vabljeni ste na predstavitev publikacij Adrijana Pahorja, Brune Ciani, Iva Jevnikarja v izdaji Krožka za družbena vprašanja V. Šček v sredo, 8. junija, ob 18. uri v Katoliški knjigarni na Travniku. Sodelovali bodo predsednik krožka dr. Rafko Dolhar, prof. Marija Češčut in avtorji izdanih del. Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček Katoliška knjigarna

ŠIRI KATOLIŠKI GLAS

KATOLIŠKI GLAS
Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Glavni in odgovorni urednik:
Dušan Jakomin
Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia
Letna naročnina v lirah:
Italija 55.000
Slovenija 55.000
inozemstvo 80.000
zračna pošta 100.000
Oglasi in osmrtnice: za vsak mm višine v širini enega stolpca 1000 lir, k temu dodati 19% IVA
Član:
 ZDRUGA ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA
 ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
prireja v Štandrežu

Praznik špargljev

Sobota, 4. junija, ob 17. uri tekmovanje v pritrkovanju ob 20. uri plesna zabava.

Nedelja, 5. junija, ob 19. uri nastop pevskih zborov in štandreške dramske skupine z veseloigro Človek brez smeha. Sledi prosta zabava. Ob 22. uri Tombola.

Bogat srečolov, tombola, odlični šparglji, domače jedi in pijača.

V domu Jakoba Ukmarja v Škednju bo na ogled razstava

Slovinci pod Italijo 1918 - 1943

Odperta bo od 9. do 12. junija od 16. do 20. ure.

Otvoritev bo v petek, 9. junija, ob 20. uri.

Draguljarna - Urarna - Zlatarna z veliko izbiro predmetov iz srebra

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

Dolga in kvalitetna prisotnost; označujejo jo resnost, strokovnost in kompetentnost na področju trgovine.

Corso del Popolo, 28 - Monfalcone (Tržič)
Tel. 0481/410674